

Kaj na čaka na področju okoljske zakonodaje?

*mag. Tanja Bolte
Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo
Direktorat za okolje*

Program ravnanja z odpadki in program preprečevanja odpadkov (scenariji do leta 2030 oz. 2035).

► Splošni cilj politike so:

- preprečiti ali zmanjšati škodljive vplive nastajanja odpadkov in ravnanja z njimi,

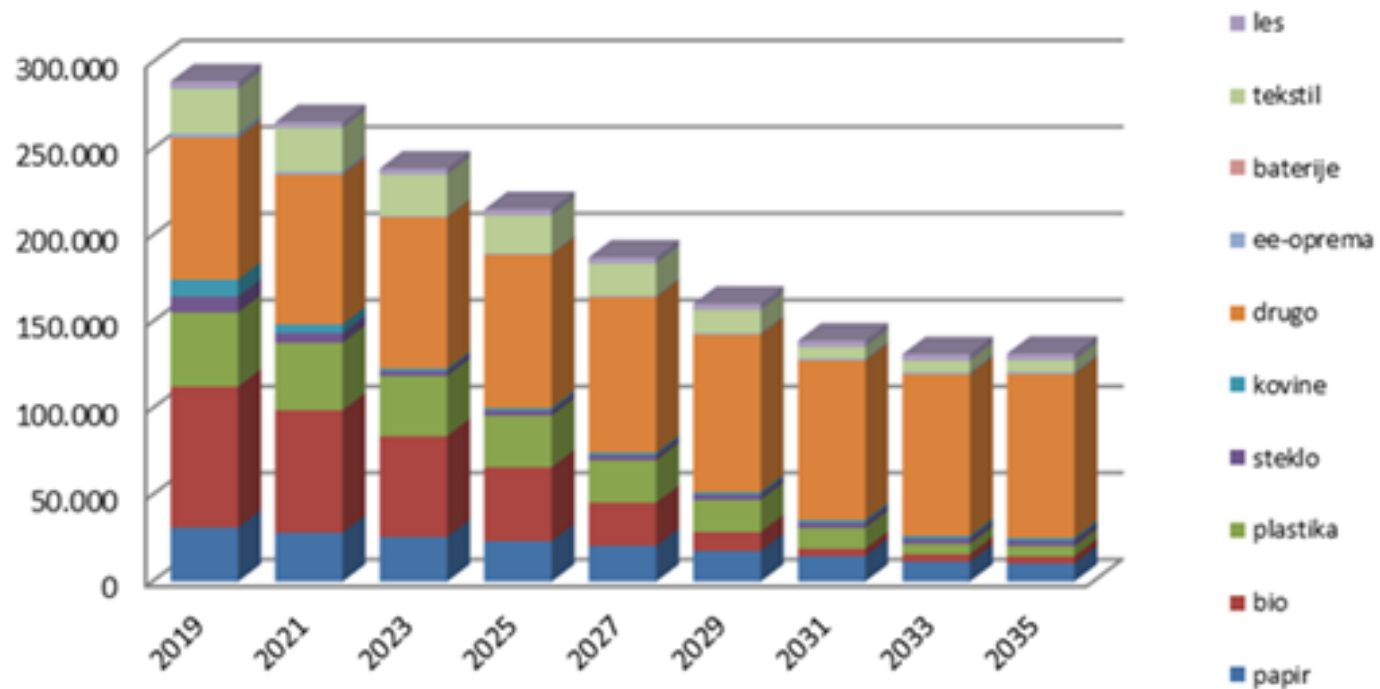
► Posebni cilji pa so predvsem:

- izpolnjevanje vseh okoljskih ciljev,
- samozadostnost glede predelave komunalnih odpadkov in glede termične predelave ostankov obdelave ne-reciklabilnih komunalnih odpadkov,
- ustrezno ravnanje z rudarskimi odpadki,
- odstranitev večine odpadkov, ki vsebujejo azbest, do leta 2030,
- večja učinkovitost in transparentnost izvajanja sistemov proizvajalčeve razširjene odgovornosti (PRO) in
- ureditev ukrepanje pri sanaciji onesnaženih območij.

Za doseganje ciljev recikliranja bi morala biti v Sloveniji do leta 2035 zagotovljena:

- **zelo visoka stopnja ločenega zbiranja** za odpadno steklo in kovine (okoli 95 odstotkov), nekoliko nižja stopnja za odpadni papir in plastiko (93 odstotkov) , še nekoliko nižja za biološke odpadke (okoli 80 odstotkov) ter okoli 70 odstotkov za druge odpadke (*predvsem za nevarne komunalne odpadke*),
- **zelo visoka stopnja recikliranja** za ločeno zbrano odpadno steklo in kovine (100 odstotkov), nekoliko nižja stopnja recikliranja za ločeno zbrani odpadni papir (96 odstotkov) ter za ločeno zbrane kuhinjske odpadke in zeleni vrtni odpad (80 %) in za ločeno zbrano plastiko in druge ločeno zbrane odpadne materiale v komunalnih odpadkih okoli 5 %,
- **količina nastalih mešanih komunalnih odpadkov** bi se v obdobju 2020 – 2030 morala bistveno **zmanjšati**, vsaj za 6.000 do 8.000 t/leto.

Letna sestava in zmanjševanje količine nastajanja mešanih komunalnih odpadkov, scenarij II, t/leto (vir: MOP, model OP)

Cilji iz Direktive o odpadkih – KOMUNALNI ODPADKI:

- do leta **2020** se **priprava za ponovno uporabo** ter **recikliranje odpadnih materialov**, kot so najmanj papir, kovine, plastika in steklo iz gospodinjstev ter po možnosti iz drugih virov, če so ti tokovi odpadkov podobni odpadkom iz gospodinjstev, **povečajo na najmanj 50 % mase**;
- do leta **2025** se priprava za ponovno uporabo in recikliranje komunalnih odpadkov povečata na **najmanj 55 % mase**;
- do leta **2030** se priprava za ponovno uporabo in recikliranje komunalnih odpadkov povečata na **najmanj 60 % mase**;
- do leta **2035** se priprava za ponovno uporabo in recikliranje komunalnih odpadkov povečata na **najmanj 65 % mase**

Kazalniki za odpadke

		2002	2005	2010	2015	2020	2021
Nastali komunalni odpadki [kg/prebivalca]	↑	426	422	422	451	489	518
Nastali komunalni odpadki [% od vseh nastalih odpadkov]	↓	17,3	14,0	13,7	18,0	13,4	11,6
Nastali nevarni komunalni odpadki [kg/prebivalca]	↕	0,4	0,5	1,7	4,0	3,5	3,6
Nastali nevarni odpadki [% od vseh nastalih odpadkov]	↕	1,7	2,0	1,6	2,8	1,8	1,5
Ločeno zbrani komunalni odpadki [%]	↑	8,6	11,1	22,4	68,6	72,2	74,2
Odloženi odpadki na komunalnih odlagališčih [kg/prebivalca]	↓	412	376	304	126	75	76
...od tega komunalni odpadki [kg/prebivalca]	↓	357	329	275	101	31	27
Stopnja recikliranja komunalnih odpadkov [%]	↑	-	-	22,4	54,1	59,2	59,9
<i>Nastajanje odpadkov - brez mineralnih odpadkov [kg/prebivalca]</i>	↓	-	-	2018	1684	1430	1541
<i>Ravnanje z odpadki - brez mineralnih odpadkov [kg/prebivalca]</i>	↓	-	-	1707	1217	1304	1284
<i>Stopnja recikliranja odpadkov - brez mineralnih odpadkov [%]</i>	↑	-	-	63,0	77,9	82,4	85,7
<i>Stopnja odlaganja odpadkov - brez mineralnih odpadkov [%]</i>	↓	-	-	24,6	10,1	4,8	4,5
<i>Nastala odpadna hrana [kg/prebivalca]</i>	↕	-	-	-	65	68	68

Okolje > odpadki > ločeno zbrani komunalni odpadki

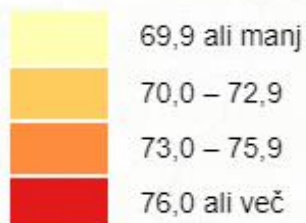
Statistične regije

2022

Prikazan je odstotni delež ločeno zbranih odpadkov med vsemi komunalnimi odpadki.

Več podatkov o komunalnih odpadkih je objavljenih v [podatkovni bazi SiStat, Okolje – Komunalni odpadki](#).

Vrednost za Slovenijo: 73,4

NASTAVITVE LEGENDE

Prenesi

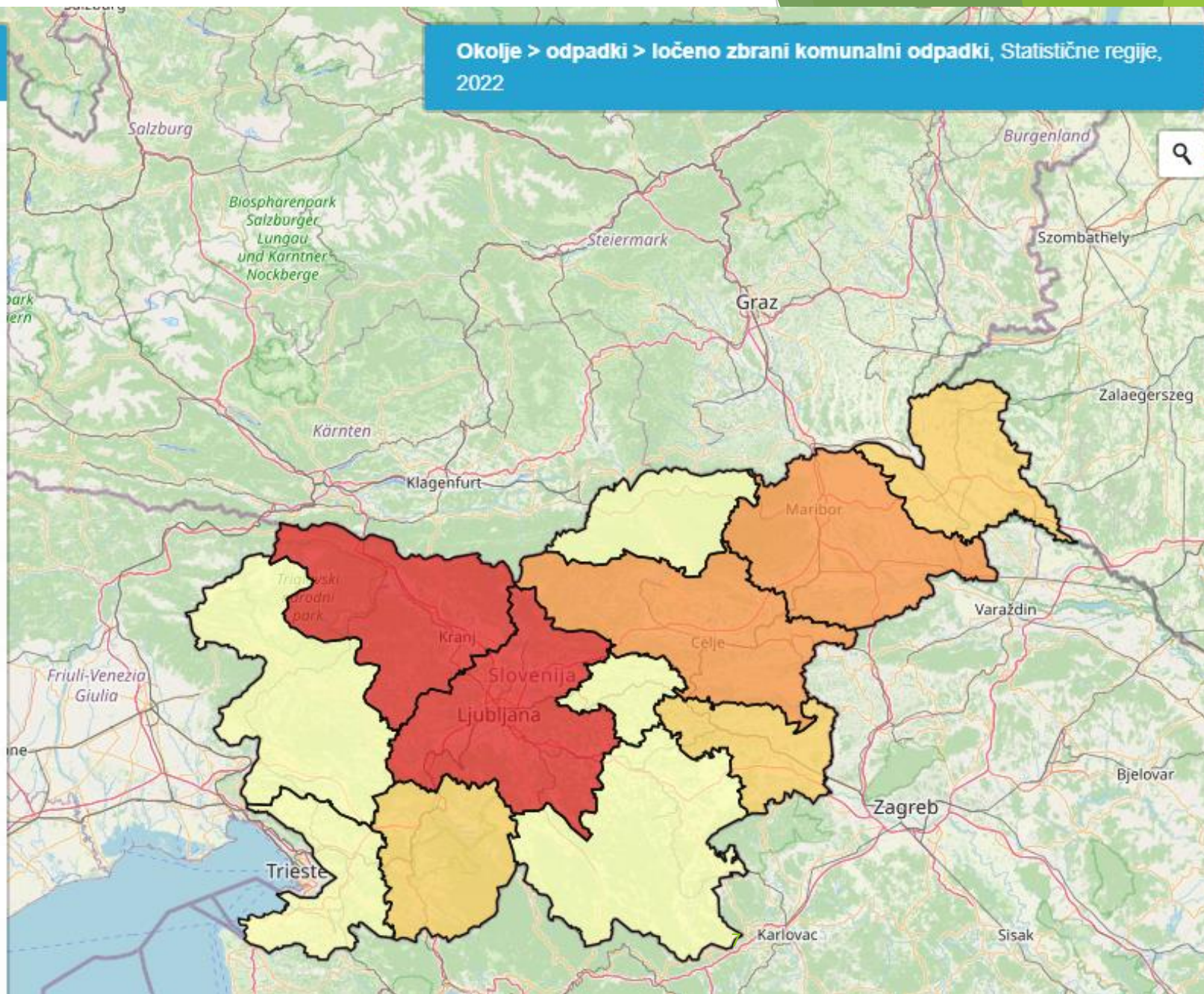

Deli

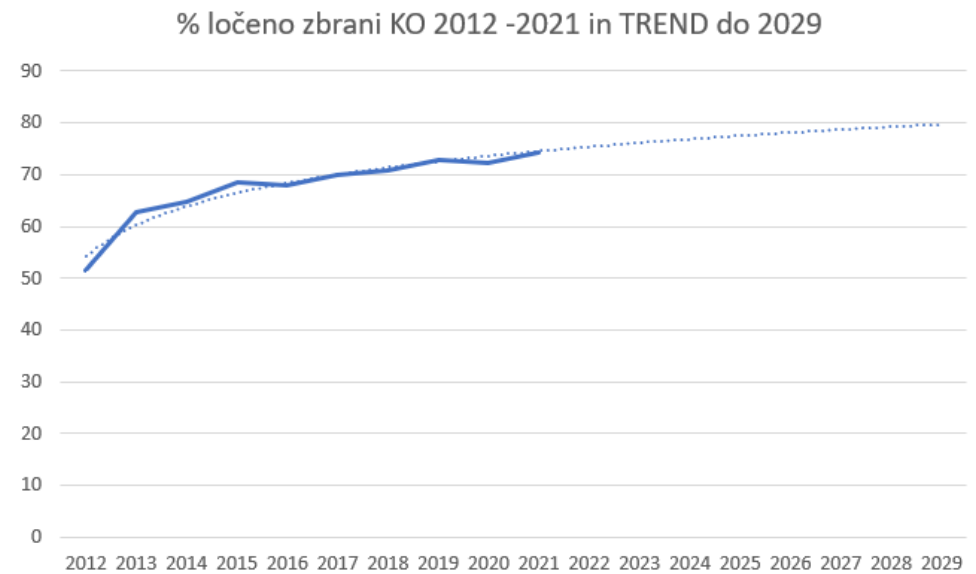
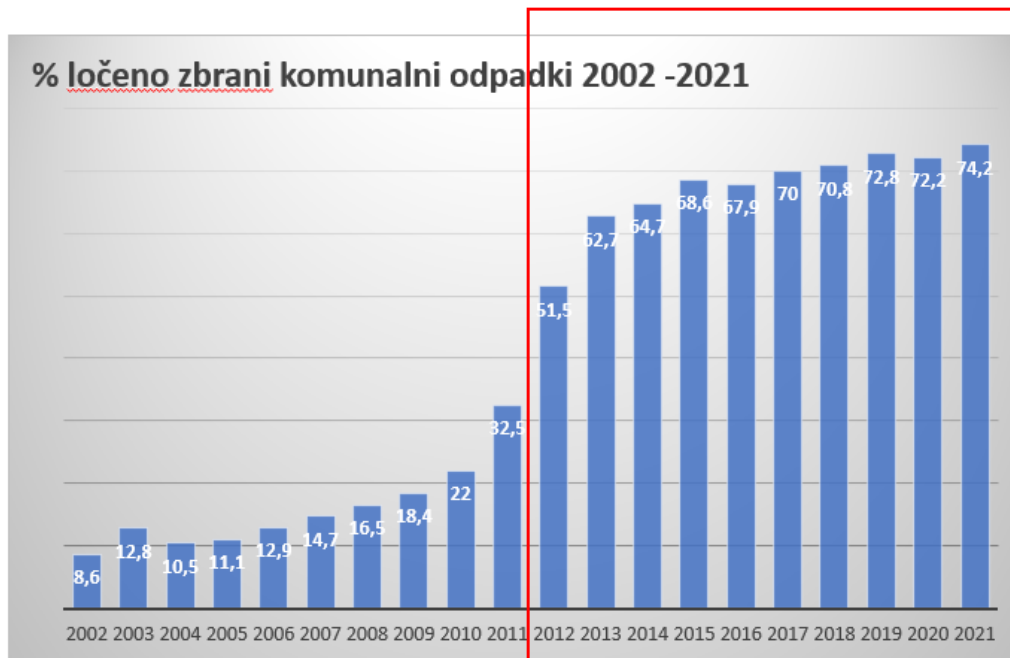

Predvajaj

PROSTORSKA POIZVEDBA

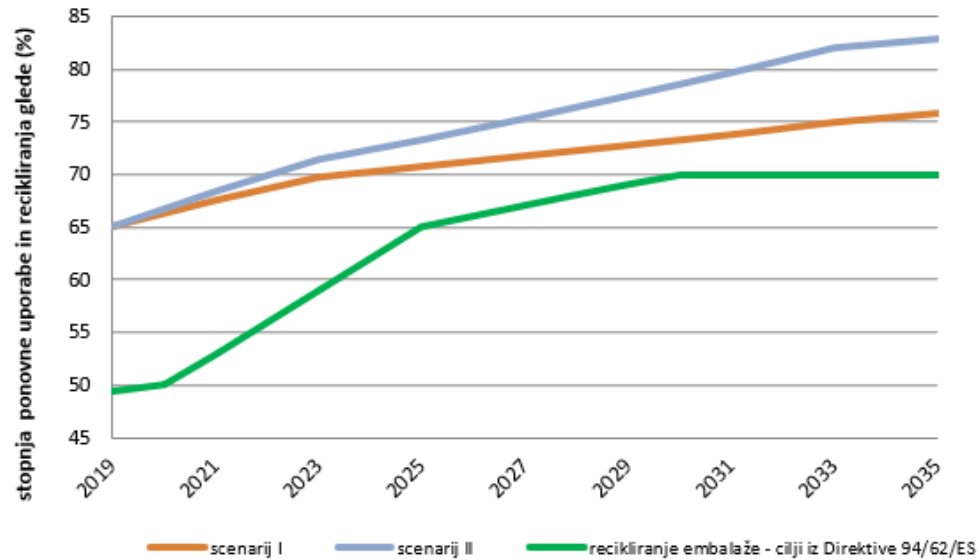

Ločeno zbiranje komunalnih odpadkov (KO)

Odpadna embalaža

OKOLJSKI CILJI IZ DIREKTIV V ZVEZI Z ODPADKI	LETO	PREDELAVA	RECIKLIRANJE	ZMANJŠANJE POTROŠNJE/ PREPOVED DAJANJA NA TRG (preprečevanje odpadkov)
Lahke plastične nosilne vrečke (LPNV)	2019			90 LPNV/osebo
	2021			82 LPNV/osebo
	2025			40 LPNV/osebo
Odpadna embalaža	2012	60 %	55 %	
	2021	80 %	55 %	
	2025	-	65 %	
	2030	-	70 %	

[EMB in OE 2021, okoljski cilji.pdf \(gov.si\)](#)

Doseganje ciljev iz veljavne Direktive 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži
(vir: MOPE, model OP)

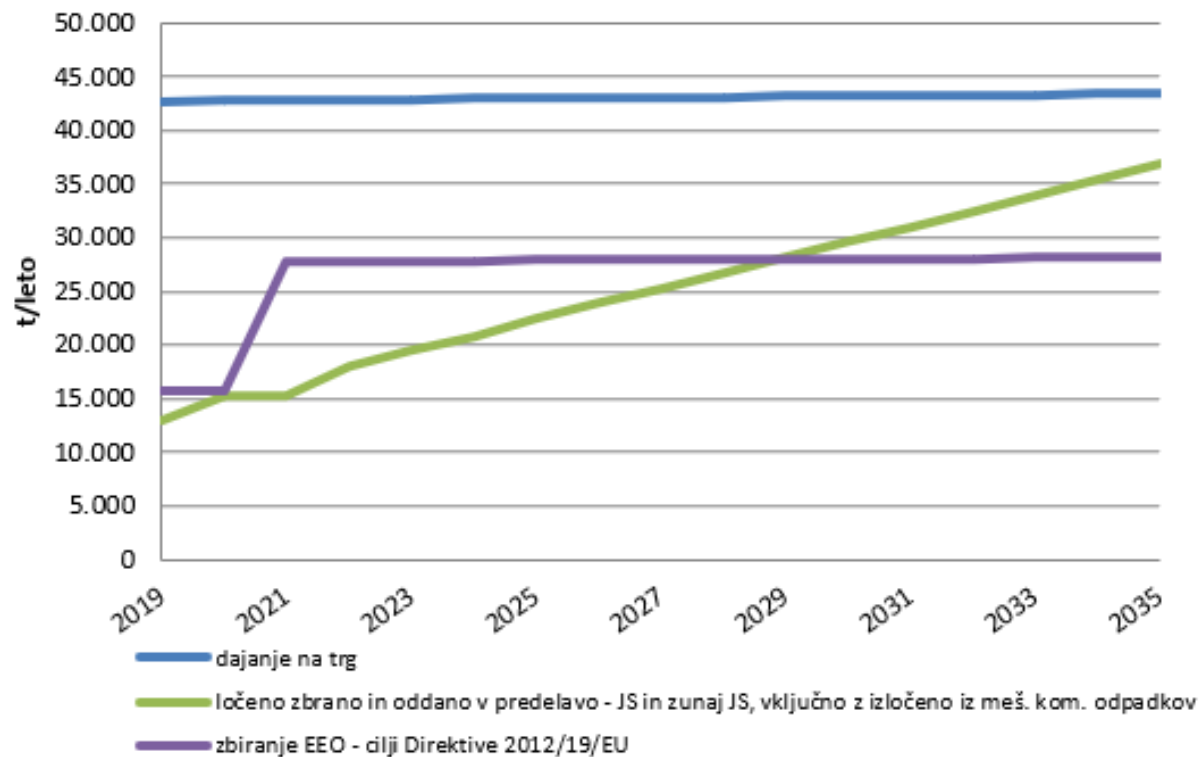
OKOLJSKI CILJI IZ DIREKTIV V ZVEZI Z ODPADKI		LETO	PREDELAVA	REKLI-RANJE	ZMANJŠANJE POTROŠNJE/ PREPOVED DAJANJA NA TRG (preprečevanje odpadkov)
Emblažni materiali v odpadni embalaži	plastika	2012		22,5 %	
		2021		➔ 50 %	
		2025		50 %	
		2030		55 %	
	les	2012		15 %	
		2021		➔ 19 %	
		2025		25 %	
		2030		30 %	
	železo in jeklo	2012		-	
		2021		➔ 64 %	
		2025		70 %	
		2030		80 %	
	aluminij	2012		-	
		2021		➔ 41 %	
		2025		50 %	
		2030		60 %	
	kovine	2012		50 %	
		2021		➔ 54 %	
		2025		-	
		2030		-	
steklo	2012		60 %		
	2021		➔ 96%		
	2025		70 %		
	2030		75 %		
papir in karton	2012		60 %		
	2021/		➔ 60 %		
	2025	🗑️ (Ctrl) ▾	75 %		
	2030		85 %		

[EMB in OE 2021, okoljski cilji.pdf \(gov.si\)](#)

Direktiva o odpadni električni in elektronski opremi, podatki za leto 2021

OKOLJSKI CILJI IZ DIREKTIVE O ODPADNI ELEKTRIČNI IN ELEKTRONSKI OPREMI	LETO	PREDELAVA	RECIKLIRANJE	ZBIRANJE	ZMANJŠANJE POTROŠNJE/ PREPOVED DAJANJA NA TRG (preprečevanje odpadkov)
OEEO	2016			min. 41 % povprečne mase EEO, letno dane na trg v zadnjih treh letih	
	2019			↻ 37 %	
	2021			min. 65 % povprečne mase EEO, dane na trg v zadnjih treh letih, ali 85 % povprečne mase OEEO, letno nastale na območju RS ↻ 31 %	
Razredi OEEO	1		85 %	80 %	
		2019	↻ 92,8 %	↻ 85,4 %	
	2	2021	↻ 99 %	↻ 95 %	
			80 %	70 %	
	3	2019	↻ 82,2 %	↻ 81,3 %	
		2021	↻ 114 %	↻ 103 %	
	4		-	80 %	
		2019	↻ 93,7 %	↻ 93,7 %	
	5	2021	↻ 90 %	↻ 90 %	
			85 %	80 %	
	6	2019	↻ 92,9 %	↻ 84,6 %	
		2021	↻ 92 %	↻ 80 %	
7		75 %	55 %		
	2019	↻ 94,1 %	↻ 88,4 %		
8	2021	↻ 90 %	↻ 83 %		
		75 %	55 %		
9	2019	↻ 115 %	↻ 107 %		
	2021	↻ 98 %	↻ 90 %		

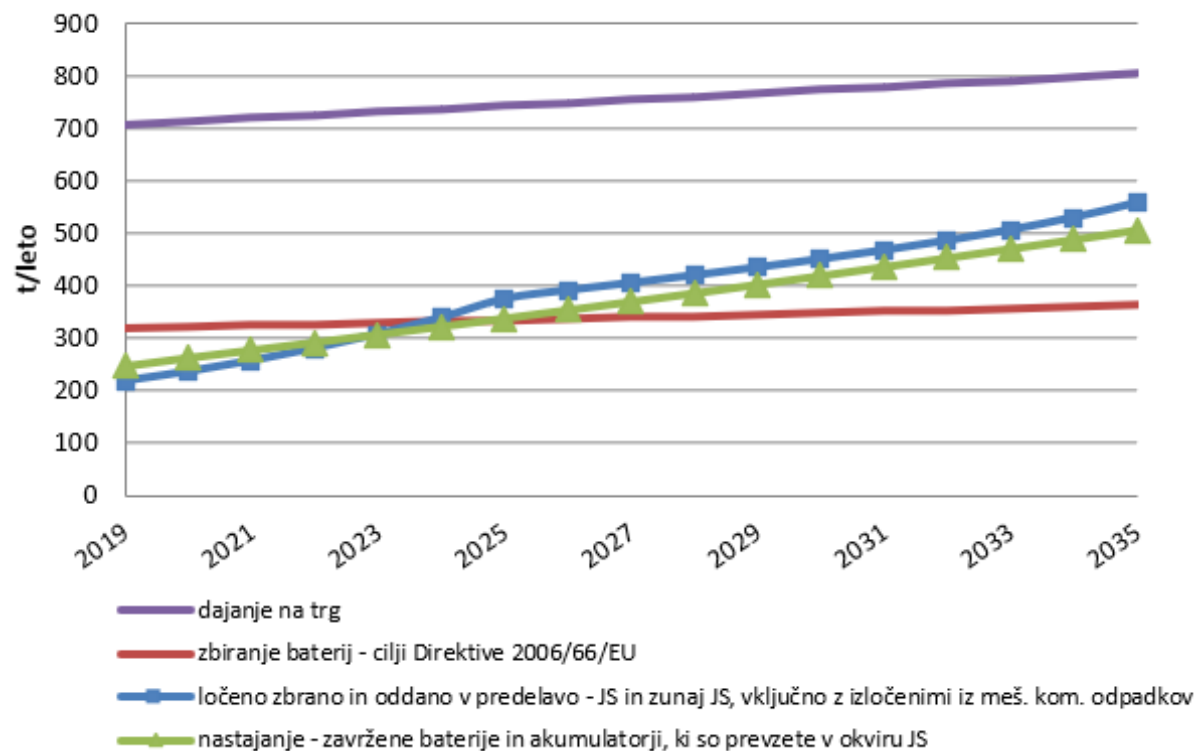
Doseganje ciljev Direktive 2012/19/EU o OEEO; scenarij II (tokovi EEO) (vir: MOPE, model OP)

Direktiva o baterijah in akumulatorjih, podatki za leto 2021

OKOLJSKI CILJI IZ (VELJAVNE) DIREKTIVE O BATERIJAH IN AKUMULATORJIH	LETO	PREDELAVA	RECIKLIRANJE	ZBIRANJE	ZMANJŠANJE POTROŠNJE/ PREPOVED DAJANJA NA TRG (preprečevanje odpadkov)
Baterije in akumulatorji (BinA)/ odpadne baterije in akumulatorji (OBinA)	2008				> 0,0005 % Hg/celotno maso baterije ali akumulatorja, razen za gumbaste celice z ≤ 2 % Hg ↻ vzpostavljeno > 0,002 % Cd/celotno maso prenosne baterije ali akumulatorja, razen za alarmne sisteme, varnostno razsvetljavo, medicinsko opremo in brezžično električno orodje ↻ vzpostavljeno
	2009		100 %**		
	2011		50–75 %***		
	2012			25 % (odpadne prenosne BinA)	
	2015				> 0,0005 % Hg/celotno maso gumbaste celice ↻ vzpostavljeno
	2016			45 % (odpadne prenosne BinA)	
	2017				> 0,002 % Cd/celotno maso prenosne baterije ali akumulatorja za brezžično električno orodje ↻ vzpostavljeno
	2019		↻ Pb: 75,6 % Ni-Cd: 79,3 % druge: 93,1 %	↻ 37,7 % (odpadne prenosne BinA)	

Doseganje ciljev Direktive 2006/66/EU o baterijah in akumulatorjih; scenarij II, odpadne baterije in akumulatorji (vir: MOPE, model OP)

Uredba o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje

CILJ LZ odpadnih plastenk pijač: **77 % do 2025 in**
 90 % do 2030

▶ Cilj vsebnosti reciklirane plastike v PET plastenkah pijač, izračunan kot povprečje za vse **PET plastenke pijač**, dane na trg v RS, je od 1. januarja **2025 dalje najmanj 25 %**.

▶ Cilj vsebnosti reciklata v **plastenkah pijač**, izračunan kot povprečje za vse plastenke pijač, dane na trg v RS, je od 1. januarja **2030 dalje najmanj 30 %**.

Predlog nove Uredbe EU o embalaži in odpadni embalaži (v pogajanjih na ravni EU)

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za doseg naslednjih **ciljev glede recikliranja**, ki zajemajo njihovo celotno ozemlje:

- ▶ do 31. decembra **2025 najmanj 65 masnih % vse nastale odpadne embalaže**;
- ▶ do 31. decembra **2030 najmanj 70 masnih % vse nastale odpadne embalaže** in
- ▶ do 31. decembra 2025 oz. 31. decembra 2030 najmanj naslednje masne deleže embalažnih materialov, vsebovanih v odpadni embalaži:

minimalni masni delež embalažnih materialov, vsebovanih v odpadni embalaži	do 31. 12. 2025	do 31. 12. 2030
masih % plastike	50	55
masih % lesa	25	30
masih % železa in jekla	70	80
masih % aluminija	50	60
masih % stekla	70	75
masih % papirja in kartona	75	85

Podaljšanje doseganja ciljev za 5 let:

Možno, če eden / dva cilja ne odstopata za 15 %, skupni cilj pa ni pod 60 %.
DČ obvesti EK 24 mesecev prej in pripravi izvedbeni načrt, morebitna revizija načrta.

Predlog nove Uredbe EU o embalaži in odpadni embalaži (v pogojanjih na ravni EU)

- ▶ Vsa embalaža mora biti embalaža, ki jo je mogoče reciklirati (*reciklabilna*)
- ▶ Embalažo je možno reciklirati, če (*ENOTNA MERILA IN METODOLOGIJA v EU*) je zasnovana za recikliranje; **2030**;

v delegiranih aktih: (enotna) merila za zasnovano in razredi učinkovitosti recikliranja, pravila o določanju finančnih prispevkov v PRO glede na razrede ali na reciklat v plastični embalaži

Razred učinkovitosti recikliranja	Ocena masnega deleža enote, ki ga je mogoče reciklirati
Razred A	95 % ali več
Razred B	90 % ali več
Razred C	80 % ali več
Razred D	70 % ali več
razred E	manj kot 70 %

Razred E: Od 1.1.2030 se ne šteje za reciklabilno embalažo.

- ▶ Predlog EU Uredbe določa tudi omejitve dajanja embalaže na trg, cilje za ponovno uporabo in polnjenje in zmanjšanje količin embalaže na prebivalca glede na leto 2018: (SI 2020: 120 kg/preb)
 - a) 5 % do leta 2030;
 - b) 10 % do leta 2035;
 - c) 15 % do leta 2040.

Nova Uredba EU 2023/1542 o baterijah in odpadnih baterijah

- ▶ Uveljavitev: 18. 8. 2023; začetek uporabe: 18. 2. 2024 (razen kjer je drugače določeno)
- ▶ Določa: zahteve glede trajnostnosti, varnosti, etiketiranja, označevanja in obveščanja za omogočanje dajanja baterij na trg ali v uporabo v Uniji; minimalne zahteve za razširjeno odgovornost proizvajalca, zbiranje in obdelavo odpadnih baterij ter poročanje
- ▶ Uporaba: za vse vrste baterij, ne glede na njihovo obliko, velikost, maso, zasnovo, snovno sestavo, vrsto, kemijsko sestavo, uporabo ali namen; in sicer za prenosne baterije, baterije za zagon, osvetljavo in vžig ('avtomobilske akumulatorje'), baterije za lahka vozila, baterije za električna vozila in industrijske baterije.

Nova Uredba EU 2023/1542 o baterijah in odpadnih baterijah

► Cilji:

Cilji za učinkovitost recikliranja

Ciljna učinkovitost glede na povprečno maso	31. 12. 2025	31. 12. 2030
svinčevo-kislinskih baterij	75 %	80 %
litijevih baterij	65 %	70 %
nikelj-kadmijevih baterij	80 %	/
drugih odpadnih baterij	50 %	/

Cilji za snovno predelavo

Kovina (obnova materiala)	31. 12. 2027	31. 12. 2031
kobalt	90 %	95 %
baker	90 %	95 %
svinec	90 %	95 %
litij	50 %	80 %
nikelj	90 %	95 %

Cilji za gradbene odpadke - direktiva o odpadkih

- ▶ do leta 2020 se **priprava za ponovno uporabo, recikliranje in snovna predelava**, vključno z zasipanjem z uporabo odpadkov za nadomestitev drugih materialov, nenevarnih gradbenih odpadkov in odpadkov pri rušenju objektov, z izjemo naravno prisotnega materiala, opredeljenega v kategoriji 17 05 04 v seznamu odpadkov (zemeljski izkopi), povečajo na **najmanj 70 % mase**;
- ▶ **Zadnji podatki za Slovenijo (za leto 2021) za gradbene odpadke (GO):**
 - nastale količine GO - skupina 17 v 2021: **6.036.738 ton**
 - nastale količine zemeljskih izkopov (17 05 03, 04, 05, 06) v 2021: **4.676.628 ton**
 - nastale količine ostalih GO, razen zemeljskih izkopov v 2021: **1.360.110 ton**

Skoraj dve tretjini (6 milijonov ton) vseh nastalih odpadkov v RS so gradbeni odpadki, med katerimi sta prevladovala zemljina in kamenje iz zemeljskih izkopov.

Cilji za gradbene odpadke - direktiva o odpadkih

Predelane, odstranjene količine gradbenih odpadkov - skupina 17 v 2021:

Predelava odpadkov - SKUPAJ (t)	6.181.490	
Predelava - uporaba kot gorivo (t)	441	0,0.. %
Predelava - recikliranje - skupaj (t)	1.242.630	20 %
... od tega kompostiranje (t)	...	
...od tega anaerobna obdelava v bioplinarnah (t)	...	
Predelava - zasipanje (t)	4.584.667	74 %
Predelava - drugi načini predelave in predobdelave (t)	353.752	6 %
Odstranjevanje odpadkov - SKUPAJ (t)	67.052	
Odstranjevanje - sežig z namenom odstranitve (t)	...	
Odstranjevanje - odlaganje (t)	48.158	72 %
Odstranjevanje - trajno skladiščenje (t)	1.550	2 %
Odstranjevanje - drugi načini odstranjevanja (t)	...	
Odstranjevanje - predobdelava pred odstranjevanjem (t)	456	0,7 %
Prekrivka in odpadki namenjeni za gradnjo na odlagališču (t)	16.887	25 %

Sprejeta zakonodaja 2022-2023:

Zakon o varstvu okolja 2 ([44/22](#), [18/23](#) – ZDU-10 in [78/23](#) – ZUNPEOVE)

Uredba o odpadkih (77/22)

Uredba o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje (132/22)

Uredba o pristaniških zmogljivostih za prevzem odpadkov s plovil (50/23)

Zakonodaja v pripravi:

Uredba o gradbenih odpadkih

Uredba o odpadkih

Zakon o interventnih ukrepih poplave

Zakon o sanaciji/obnova po poplavah (*v pripravi*)

Zakon o varstvu okolja 3 (tudi naslovitev javnih služb na področju ravnanja z odpadki)

Skupni izzivi na področju ravnanja z odpadki – Zakonodaja EU

- **Nov pristop EK** pri pripravi zakonodaje EU - **Uredbe (EU), ki vsebinsko zajemajo celotno življenjsko obdobje proizvoda:**
 - Uredba (EU) 2023/1425 o baterijah in odpadnih baterijah (sprejeta julij 2023),
 - Predlog uredbe (EU) o embalaži in odpadni embalaži (november 2022),
 - Predlog uredbe (EU) o trajnostni zasnovi vozil in izrabljenih vozilih (junij 2023),
 - ... 2024 ... predlog uredbe (EU) o električni opremi in OEEO
- **Predlog spremembe Direktive 2008/98/ES o odpadkih (junij 2023)**
 - Zmanjšanje nastajanja odpadne hrane do leta 2030:**
 - 10 % glede na nastale količine v letu 2020 pri procesih obdelave in proizvodnji in
 - 30 % glede na nastale količine v letu 2020 v distribuciji, restavracijah in gospodinjstvih.
 - Odpadni tekstil:**
 - Uveljavitev sistema PRO** za odpadni tekstil iz gospodinjstev, oblačila in obutev (30 mesecev po uveljavitvi spremenjene Direktive).

Skupni izzivi na področju ravnanja z odpadki – Zakonodaja EU

- ▶ **Predlog nove Uredbe EU za čezmejne pošiljke odpadkov**
 - olajšati pošiljanje odpadkov za ponovno uporabo in recikliranje v EU,
 - zagotoviti, da EU odpadke ne bo izvažala v tretje države z nižjimi okoljskimi standardi in
 - učinkoviteje obravnavati nezakonite pošiljke odpadkov.

- ▶ **Nastajajoča nova konvencija za boj proti onesnaževanju s plastiko**

HVALA ZA VAŠO POZORNOST.